

תולדות פירוש רש"י לתנ"ך. יצחק ש' פנקובר. ירושלים, מוסד ביאליק, 559 עמ'.
(Jordan.Penkower@biu.ac.il)

פרופ' פנקובר, איש המחלקה לתנ"ך באוניברסיטת בר אילן, ידוע במחקריו הרבים- מספור סביב המקרא ומפרשיו, המסורה ונוסח התנ"ך, דקדוק לשון הקודש, פרשנות חז"ל למקרא ועוד. ספר זה כולל ט"ו פרקים שהם עיבוד והרחבה של מאמרים שפרסם מאז שנת תשנ"ד ועד הזמן האחרון בעניין נוסח פירוש רש"י למקרא והתוספות שהכניסו בו רש"י עצמו ותלמידיו. אין צורך להאריך בחשיבותו היתירה והמופלגת של פירוש רש"י על התורה בפרט ועל המקרא בכלל, שמאות כתבי יד ואינסוף דפוסים שמציגים את נוסחו, עם הבדלים לא מעטים ביניהם, מקשים מאוד על זיהוי נוסחו המקורי באופן מושלם. פרופ' פנקובר מתאר את התהליך שגרם לפירוש רש"י להגיע למעמד המרכזי אליו הגיע, מציג מחקרים שערך במאות כתבי יד ודפוסים ישנים ובהם זיהה תוספות ושינויים שלא נודעו עד הנה, מזהה חכמים עלומי שם שנזכרים בפירושו בחלק מכתבי היד, והכל נעשה בעבודה סזיזיפית כולל נסיעות לספריות בכל רחבי העולם שצילומי כתבי היד ששוכנים אצלן אינם מספיק ברורים, ואכן הוא גילה בהם אוצרות חדשים. כמובן שלספר נוספו מפתחות מפורטים ביותר, כדרכו של המחבר בכל ספריו. דברי השבח שלו בהקדמה על המכון לתצלומי כתבי יד שבספרייה הלאומית ועובדיו, ועל ההתפתחות הטכנולוגית שמקילה מאוד היום על החוקרים, מעוררים עניין רב.

המעין 251, תשרי תשפ"ה (סה, א), עמ' 157-158